

2009

TUTKIMUS

KESÄTYÖNTEKIJÄT JA LOMAT PK-YRITYKSISSÄ 2009¹

Tiivistelmä

Yrittäjien lomat

Suomen Yrittäjien maaliskuun 2009 lopussa tekemässä jäsenkyselyssä tiedusteltiin yrittäjiltä lomista ja lomatoiveista sekä kesätyöntekijöiden palkkaamisesta. Otokseen poimittiin satunnaisesti reilun 6 000 yrityksen sähköpostiosoitteet. Kyselyyn vastasi 910 yrittäjää, jotka edustivat hyvin pk-yrityskenttää toimialan, henkilöstömäärän ja alueellisen sijainnin mukaan.

Yrittäjistä 7,5 prosenttia ei pidä varsinaista kesälomaa lainkaan. Viidennes pitää lomaa korkeintaan viikon. Neljännes vastaajista viettää kesälomaa viikosta kahteen viikkoa. Reilu kolmannes pitää lomaa kahdesta neljään viikkoa. Yli neljä viikkoa kesälomalla on 15 prosenttia yrittäjistä. Hieman viime vuosia useammat pitävät vähintään parin viikon kesäloman. Yrittäjien, jotka pitävät kesälomaa, lomanpituus on keskimäärin 14,4 päivää. Mediaanina tarkasteltuna 12 päivää eli tasan kaksi viikkoa.

Kesäloma jää lyhyemmäksi majoitus- ja ravitsemustoiminnassa, jossa reilu viidesosa ei pidä kesälomaa lainkaan ja reilulla viidesosalla loma jää alle viikon mittaiseksi. Viikosta kahteen lomaa pitää vajaa viidesosa. Kaupassa (10 prosenttia) on toiseksi eniten niitä, jotka eivät pidä lomaa lainkaan. Keskimääräistä lyhyemmäksi kesäloma jää myös rakentamisessa. Edellisvuosia useammin teollisuudessa sekä kuljetuksessa, varastoinnissa ja tietoliikenteessä pidetään pidempiäkin lomia.

Toivottavin loman pituus olisi keskiarvona mitattuna 26,4 päivää. Mediaanina tarkasteltuna 24 päivää eli tasan neljä viikkoa. Siten yrittäjät keskimäärin näyttäisivät voivan viettää puolet toivomastaan kesälomasta.

Keskimäärin yrittäjät viettävät muuta lomaa 10,6 päivää – mediaanina tarkasteltuna 7 päivää eli hieman päälle viikon. Majoitus- ja ravitsemustoiminnassa lyhyttä kesälomaa kompensoidaan hieman keskimääräistä pidemmällä muulla lomalla. Yrittäjien toiveena olisi, että muuta kuin kesälomaa ehdittäisiin viettää keskimäärin 14,1 päivää – mediaanina 12 päivää.

Pk-yritysten kesätyöntekijät

Pk-yrityksistä reilu viidesosa (21 %) tarjoaa kesätyöpaikkoja. Tämä on alhaisempi osuus kuin parina edellisenä vuonna, jolloin osuus on ollut noin neljäsosa. Keskimäärin näihin yrityksiin otetaan 2,3 kesätyöntekijää – vuosi sitten 2,9 kesätyöntekijää – mediaanin ollessa kaksi. Siten paria viime vuotta harvempaan pk-yritykseen näytettäisiin otettavan hieman vähemmän kesätyöntekijöitä kuin vuosi sitten. Kun tämä muunnetaan edustamaan koko yrityskantaa, pk-yrityksiin palkataan arviolta noin 75 000 kesätyöntekijää, kun parina edellisenä vuonna määrä on ollut noin 100 000.

Yleisintä kesätyöntekijöiden palkkaaminen on sesonkia elävään majoitus- ja ravitsemustoimintaan – reilut kaksi kolmasosaa yrityksistä. Terveystenhoito- ja sosiaalipalveluissa kesätyöntekijöitä palkataan 44 prosenttiin yrityksistä. Teollisuuden pk-yrityksistä kolmasosaan palkataan kesätyöntekijöitä. Kaupassa, rakentamisessa sekä kuljetuksessa ja varastoinnissa kesätyöntekijöitä palkataan 35–37 prosenttiin yrityksistä. Varsinkin teollisuudessa, rakentamisessa ja kaupassa kesätyöntekijöitä palkkaavien yritysten osuus on laskenut oltuaan 45–55 prosenttia vuosi sitten.

Pk-yrityksistä 44 prosentissa kesätyöntekijöiden sopimuksen pituus on keskimäärin noin kaksi kuukautta. Vajaassa viidesosassa keskimääräinen pituus on kolme kuukautta ja neljäsosassa noin kuukauden. Reilussa 5 prosentissa keskimääräinen pituus jää alle kuukauteen, mutta toisaalta noin 5 prosentissa pk-yrityksistä pituus ylittää kolme kuukautta. Kesätyöntekijöiden työsopimukset näyttäisivät olevan suunnilleen samanpituisia kuin parina edellisenäkin vuonna.

¹ Muistion kyselyn tuloksista on laatinut ekonomisti Harri Hietala, Suomen Yrittäjät.

1 Johdanto

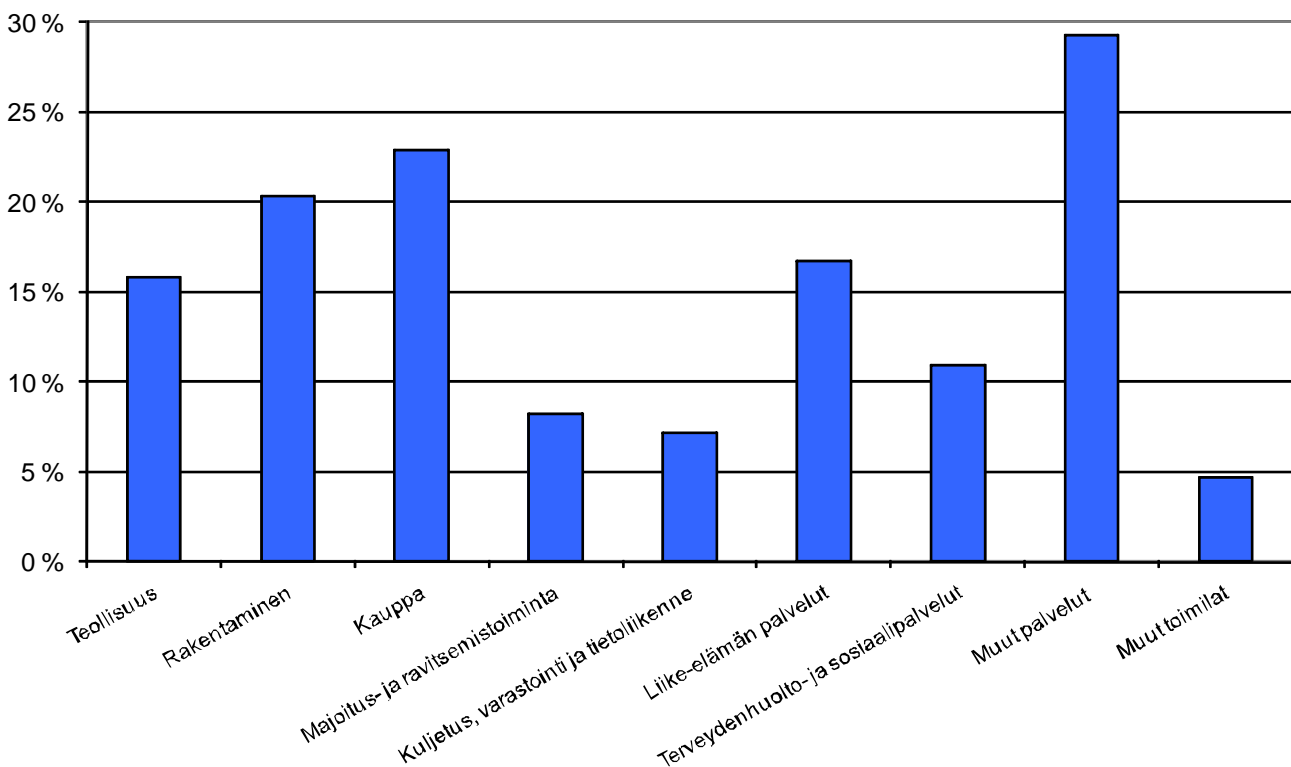
Suomen Yrittäjät teki kyselyn maaliskuun 2009 lopussa koskien yrittäjien mahdollisuuksia pitää kesälomaa. Samalla kysyttiin muista lomista, lomatoiveista ja kesätyöntekijöistä. Otokseen poimittiin satunnaisesti reilut 6 000 pk-yritystä jäsenrekisteristä. Kyselyyn vastasi 910 yrittäjää reilussa viikossa.

Yrittäjät vastasivat hyvin kaikilta toimialoilta. Eniten vastauksia saatiin muiden yhteiskunnallisten ja yksityisten palveluiden alalta. Seuraavaksi eniten vastauksia kertyi kaupasta ja rakentamisesta. Verrattuna koko yrityskantaan vastaajien jakauma noudattaa tätä hyvin. Liike-elämän palvelut, kuljetus, varastointi ja tietoliikenne sekä muut toimialat ovat hiukan aliedustettuja, kun taas muut palvelut sekä majoitus- ja ravitsemistoiminta ovat puolestaan hieman yliedustettuja.

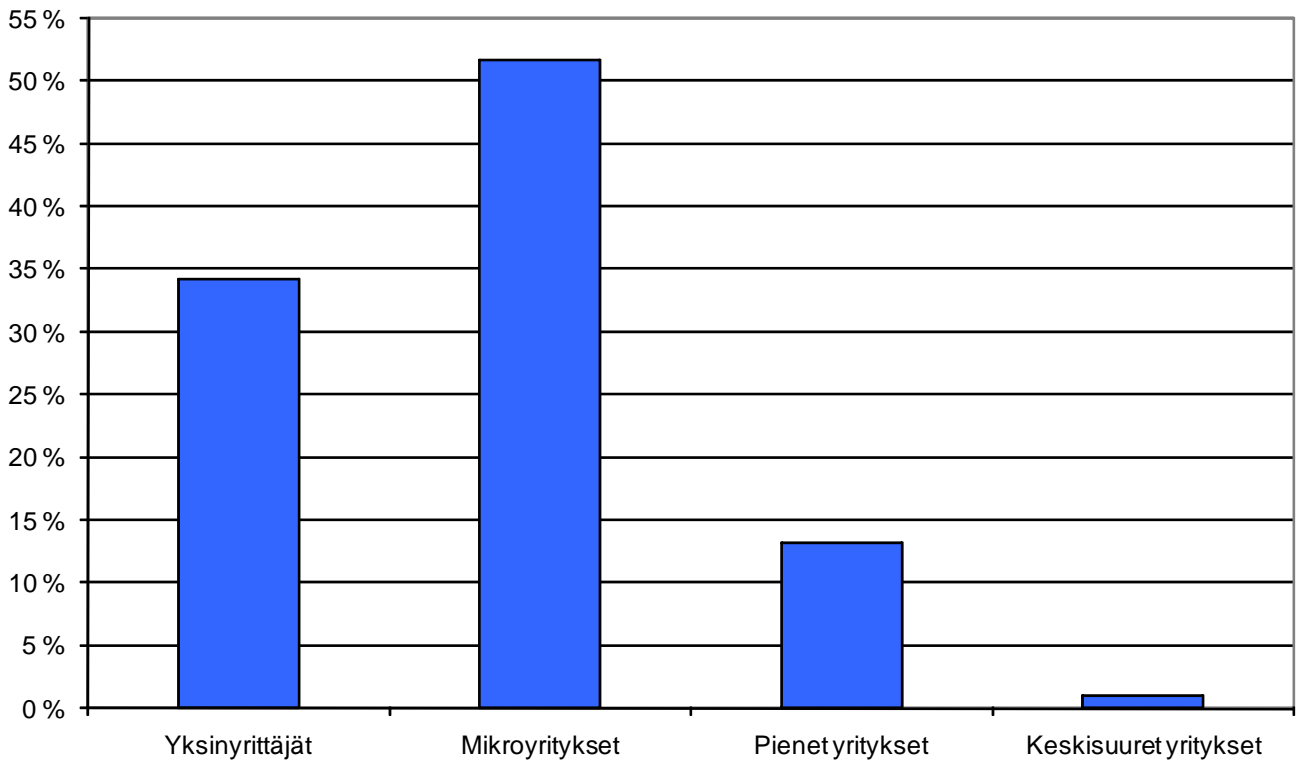
Alueellisesti vastaajat edustavat hyvin koko maata. Yksinyrittäjät ovat aliedustettuja, kun taas muut mikroyritykset ja pienet yritykset ovat yliedustettuja. Vastaajista prosentti on keskisuurten (50–249 henkilöä) ja 13 prosenttia pienten yritysten (10–49 henkilöä) edustajia. Yksinyrittäjiä on 34 prosenttia ja reilu puolet muita mikroyrittäjiä (2–9 henkilöä). Naisyrittäjät (40 prosenttia) ovat hieman yliedustettuja.

Vastaajista 16 prosenttia on toiminut alle 2 vuotta yrittäjänä nykyisessä yrityksessä. Vähintään 2 vuotta mutta alle 5 vuotta yrittäjänä on toiminut 19 prosenttia ja vähintään 5 vuotta mutta alle 10 vuotta 17 prosenttia. Viidesosa on toiminut yrittäjänä yli 20 vuotta nykyisessä yrityksessä, kun 10–20 vuotta toimineiden osuus vastaajista on 27 prosenttia.

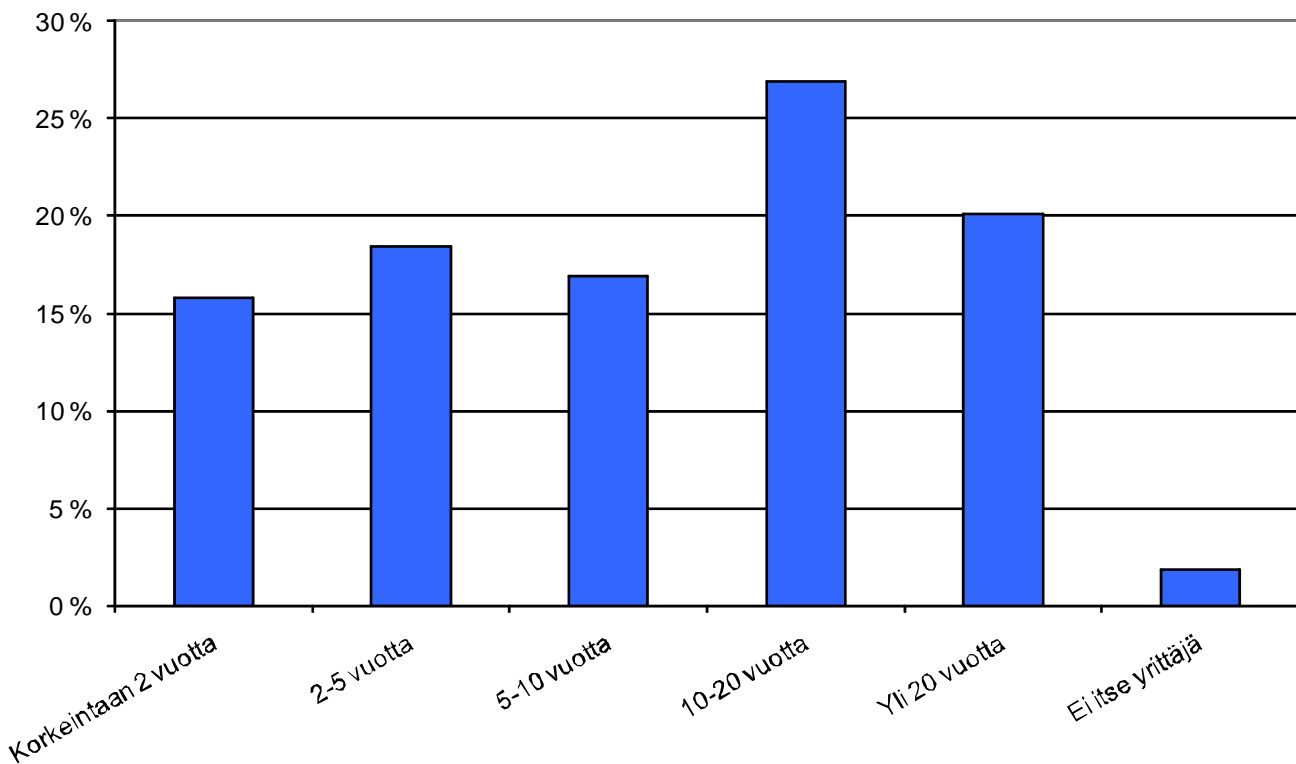
Kuva 1. Vastaajien jakautuminen toimialan mukaan.

Kuva 2. Vastaajien jakautuminen yrityksen henkilöstömäärän mukaan.

Kuva 3. Toimiminen yrittäjänä nykyisessä yrityksessä.

2 Yrittäjien lomat

Yrittäjistä 7,5 prosenttia ei pidä varsinaista kesälomaa lainkaan. Viidennes pitää lomaa korkeintaan viikon. Neljännes vastaajista viettää kesälomaa viikosta kahteen viikkoa. Reilu kolmannes pitää lomaa kahdesta neljään viikkoa. Yli neljä viikkoa kesälomalla on 15 prosenttia yrittäjistä. Hieman viime vuosia useammat pitävät vähintään parin viikon kesäloman. Kesäloman ja muun loman pituudessa ei kuitenkaan ole merkittävää kasvua.

Vastaajia pyydettiin ilmoittamaan arkipäivinä (ma–la) kesälomansa pituus. Yrittäjien, jotka pitävät kesälomaa, lomanpituus on keskimäärin 14,4 päivää. Mediaanina tarkasteltuna 12 päivää eli tasan kaksi viikkoa.

Kesäloma jää lyhyemmäksi majoitus- ja ravitsemustoiminnassa, jossa reilu viidesosa ei pidä kesälomaa lainkaan ja reilulla viidesosalla loma jää alle viikon mittaiseksi. Viikosta kahteen lomaa pitää vajaa viidesosa. Kaupassa (10 prosenttia) on toiseksi eniten niitä, jotka eivät pidä lomaa lainkaan. Keskimääräistä lyhyemmäksi kesäloma jää myös rakentamisessa. Tässä näkyy väistämättä alojen (osittainen) kausiluonteisuus sesongin ollessa ihmisten lomaillessa. Edellisvuosia useammin teollisuudessa sekä kuljetuksessa, varastoinnissa ja tietoliikenteessä pidetään pidempiäkin lomia. Tällä saattaa olla yhteys taloudelliseen tilanteeseen, jonka nähdään mahdollistavan pidempi lomailu.

Yrityksen koon mukaan on havaittavissa pieniä eroja. Mitä suurempiin pk-yrityksiin mennään sitä useampi pitää pidempääkin kesälomaa. Yksinyrittäjissä (9 prosenttia) on eniten niitä, jotka eivät pidä lomaa lainkaan. Keski suurten yritysten omistaja-yrittäjissä (33 prosenttia) on eniten yli neljä viikkoa lomaa pitäviä. Tosin muissakin kokoluokissa on yleisintä pitää kahdesta neljään viikkoa kesälomaa. Yksinyrittäjien ja muiden mikroyrittäjien kesäloman pituus on keskimäärin 14 päivää, kun taas keski suurten yritysten omistaja-yrittäjien loman pituus on 20 päivää.

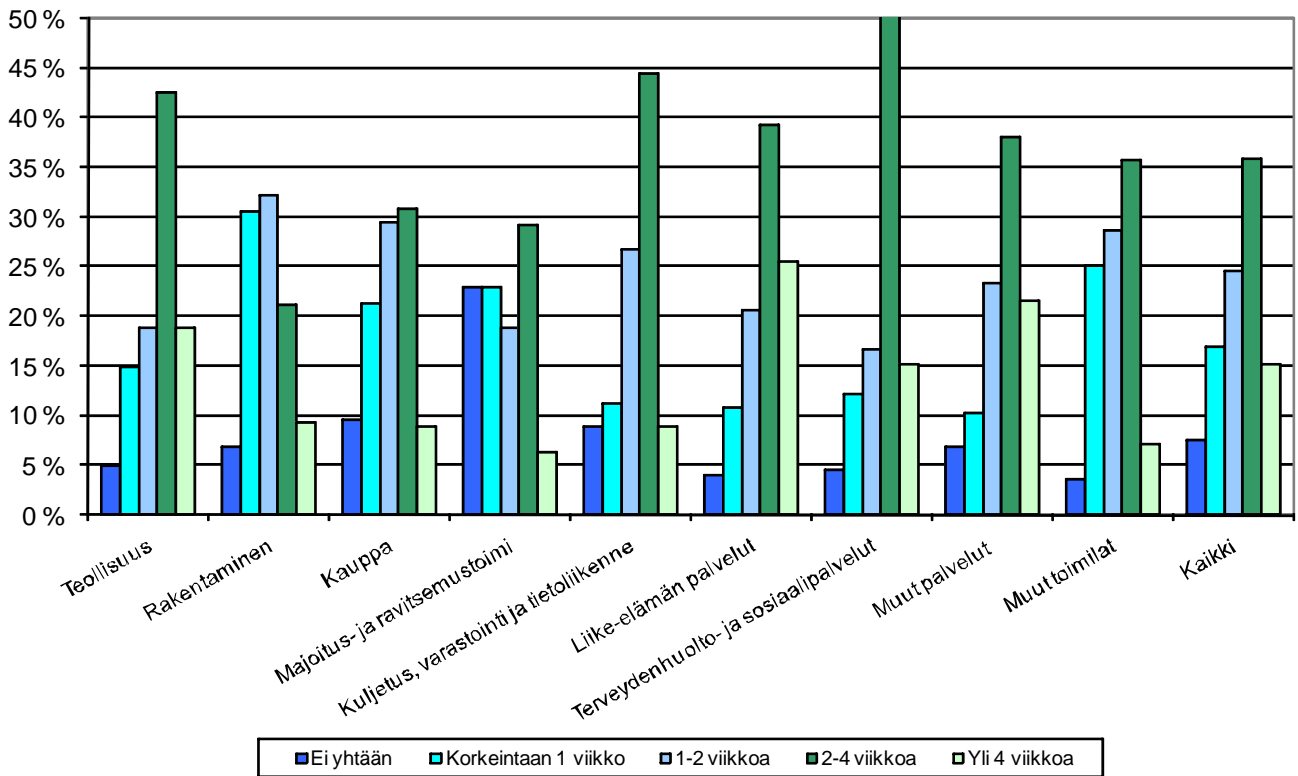
Yrittäjiltä tiedusteltiin myös, mitä he pitäisivät ihanteellisena kesälomansa pituutena. Toivottavin loman pituus olisi keskiarvona mitattuna 26,4 päivää. Mediaanina tarkasteltuna 24 päivää eli tasan neljä viikkoa. Siten yrittäjät keskimäärin näyttäisivät voivan viettää puolet toivomastaan kesälomasta.

Yrittäjiltä kysyttiin myös muun loman kuin kesäloman pituudesta sekä tämän toivepituudesta. Keskimäärin yrittäjät viettävät muuta lomaa 10,6 päivää – mediaanina tarkasteltuna 7 päivää eli hieman päälle viikon. Majoitus- ja ravitsemustoiminnassa lyhyttä kesälomaa kompensoidaan hieman keskimääräistä pidemmällä muulla lomalla. Verrattuna muihin yrittäjiin yksinyrittäjät niin ikään viettävät hieman enemmän muuta lomaa kuin kesälomaa. Yrittäjien toiveena olisi, että muuta kuin kesälomaa ehdittäisiin viettää keskimäärin 14,1 päivää – mediaanina 12 päivää.

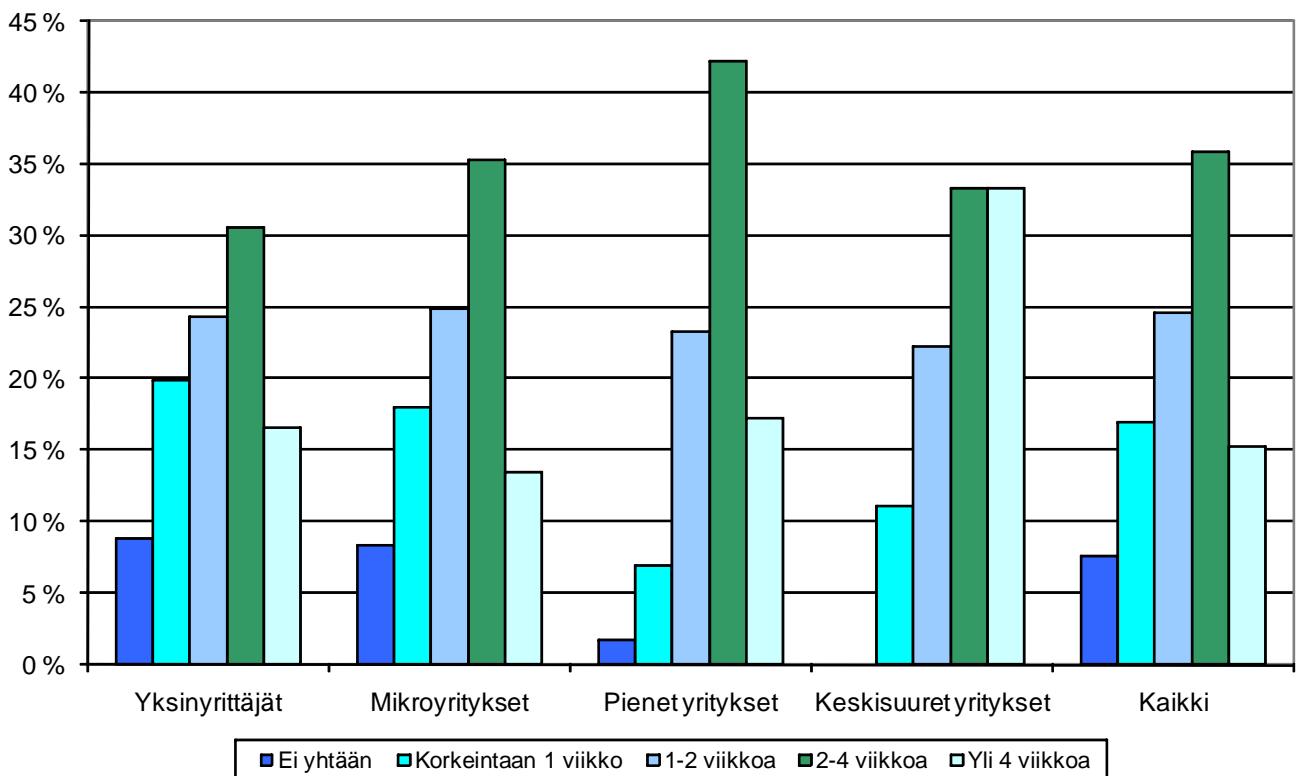
Taulukko 1. Yrittäjien lomat ja lomatoiveet toimialoittain (keskimäärin arkipäivää).

	Kesäloma	Muu loma	Toive kesäloma	Toive muu loma
Teollisuus	16,1	11,0	26,6	12,9
Rakentaminen	10,6	7,3	23,7	15,4
Kauppa	12,2	8,5	24,6	13,1
Majoitus- ja ravitsemustoiminta	10,6	14,1	24,8	19,2
Kuljetus, varastointi ja tietoliikenne	14,3	8,0	24,5	11,1
Liike-elämän palvelut	18,2	10,3	31,2	12,2
Terveystieteiden- ja sosiaalipalvelut	16,3	11,1	29,2	15,6
Muut palvelut	16,7	13,6	27,7	14,3
Muut toimialat	13,0	13,2	21,0	16,2
Kaikki	14,4	10,6	26,4	14,1

Kuva 4. Yrittäjien kesälomat toimialoittain.

Kuva 5. Yrittäjien kesälomat yrityksen koon mukaan.

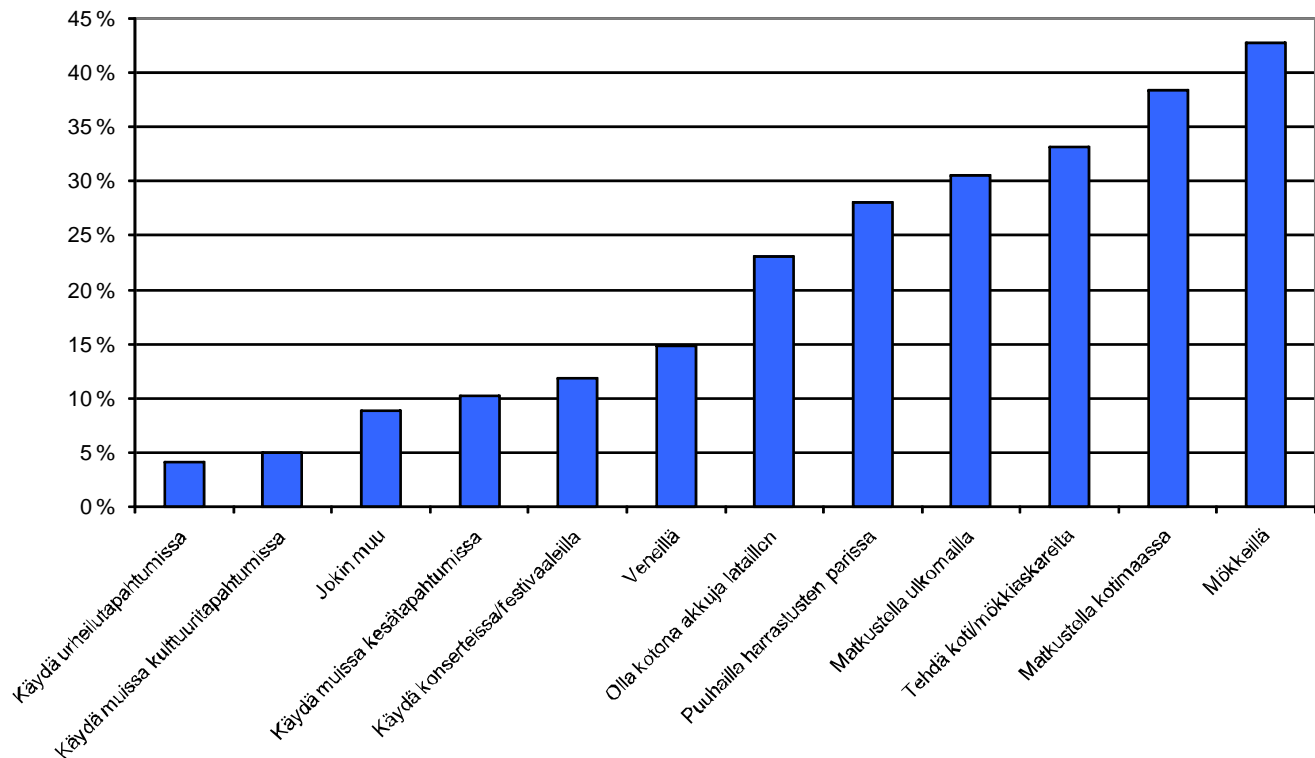
Yrittäjistä 40 prosenttia viettää kesäloman yhdessä jaksossa ja 42 prosenttia kahdessa jaksossa. Kolmeen jaksoon kesäloman jakaa tai joutuu jakamaan 11 prosenttia ja neljään jaksoon 3 prosenttia. Kesäloma pirstoutuu viiteen tai useampaan jaksoon 3 prosentilla yrittäjistä. Sesonkiluonteisuus ei näy juurikaan loman jaksottumisessa useampaan jaksoon. Useampijaksoisuutta on havaittavissa hiukan majoitus- ja ravitsemustoiminnassa sekä kaupassa: Näiden alojen yrittäjistä osalla loma jää lyhyeksi. Ne, jotka kykenevät pitämään pidemmän lomankin, loma jaksottuu kuitenkin useaan jaksoon. Yrityksen koon mukaan jaksottumisessa ei ole merkittäviä eroja.

Kun tarkastellaan yrittäjien kesäloman pituutta nykyisen yrityksen omistamisen pituuden suhteen, ainoana erona on, että alle kaksi vuotta toimineiden yrittäjien kesäloma on muita yleisemmin korkeintaan viikon tai kahden mittainen ja että loma vietetään muita useammin yhdessä jaksossa. Toisaalta näillä yrittäjillä on hieman pidempi muu loma kuin kesäloma.

Valtaosa eli vajaa kaksi kolmasosaa yrittäjistäkin viettää pääosan kesälomasta heinäkuussa. Reilulla 10 prosentilla lomanvietto tapahtuu valtaosaksi kesäkuussa tai elokuussa. Prosentilla loma on toukokuussa tai lokakuussa. Syyskuussa on lomasta pääosa 5 prosentilla. Samoin 5 prosentilla kesäloma sijoittuu muihin kuin edellä mainittuihin kuukausiin. Kesäsesonkiluonteisista aloista erityisesti majoitus- ja ravitsemustoiminnassa loma ajoittuu muita aloja useammin syksyyn.

Yrittäjistä 43 prosenttia viettää kesälomaa mökkeilen ja/tai 15 prosenttia veneillen. Kolmasosa yrittäjistä aikoo askaroida lomallaan kotona tai mökillä. Harrastuksiinsa aikaa käyttää 28 prosenttia vastaajista. Akkuja kotona lataillen lomaa viettää vajaa neljäsosa. Myös matkustelu kuuluu lomaviittoon. Ulkomaille matkailee 30 prosenttia yrittäjistä 38 prosentin matkustellessa kotimaassa. Reilu 10 prosenttia vastaajista nauttii musiikkifestivaaleista/konserteista. Noin 10 prosenttia käy muissa kesätapahtumissa. Noin 5 prosenttia suuntaa urheilutapahtumiin tai muihin kesän kulttuuritapahtumiin. Kesäsuunnitelmiin kuuluu myös lasten kanssa olemista, sukulaisten tapaamista, opiskelua,...

Kuva 6. Mitä yrittäjät tekevät kesälomallaan? (saanut nimitä korkeintaan kolme asiaa)

3 Kesätyöntekijät

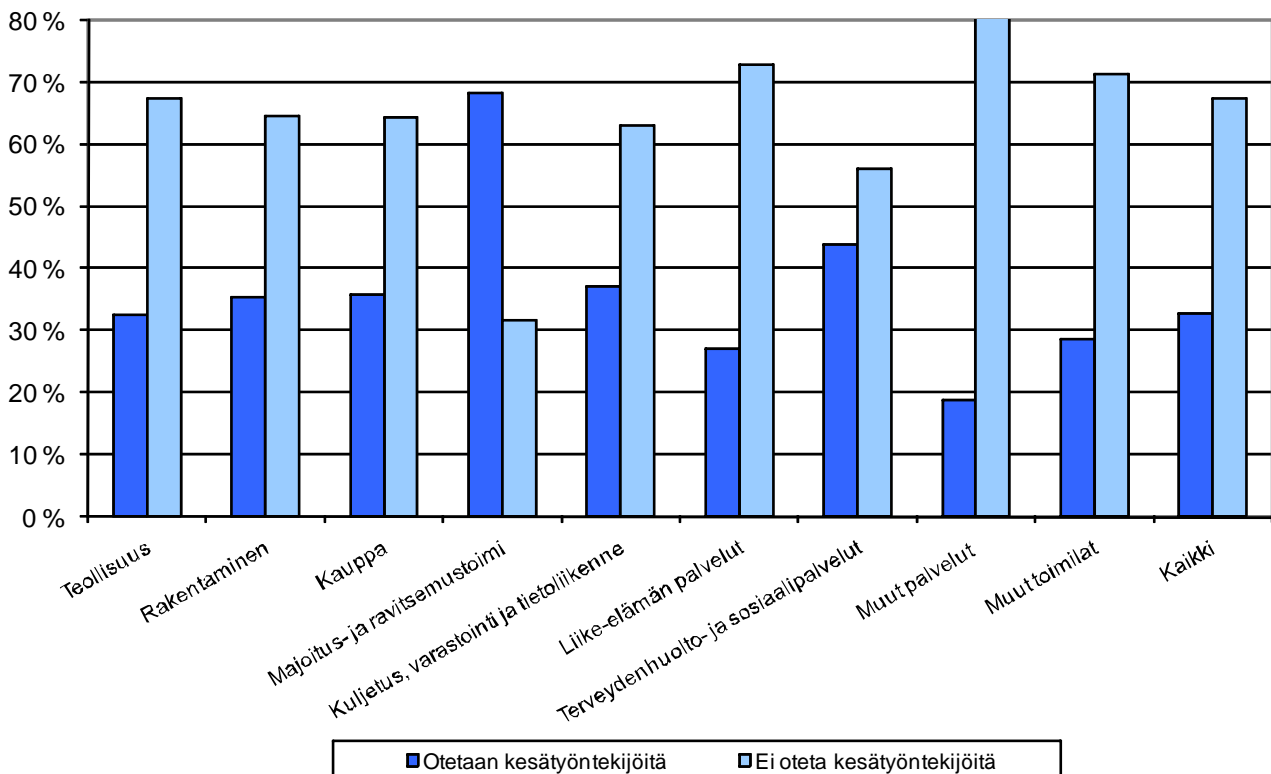
Kyselyn yhteydessä kartoitettiin myös kesätyöntekijöiden palkkaamista. Vastaajayrityksistä 33 prosenttiin palkataan kesätyöntekijöitä – vuosi sitten 38 prosenttiin. Koska yksinyrittäjät ovat aliedustettuina vastaajajoukossa, painotettuna saadaan, että pk-yrityksistä reilu viidesosa (21 %) tarjoaa kesätyöpaikkoja. Tämä on alhaisempi osuus kuin parina edellisenä vuotena, jolloin osuus on ollut noin neljäsosa. Keskimäärin näihin yrityksiin otetaan 2,3 kesätyöntekijää – vuosi sitten 2,9 kesätyöntekijää – mediaanin ollessa kaksi. Siten paria edellistä vuotta harvempaan pk-yritykseen näytettäisiin otettavan hieman vähemmän kesätyöntekijöitä kuin vuosi sitten.

Kokoluokittain tarkasteltuna kesätyöntekijöitä palkkaavat yksinyrittäjät ottavat keskimäärin yhdestä kahteen työntekijää, muihin mikroyrityksiin palkataan kaksi, pieniin yrityksiin kolme ja keski-suuriin kahdeksan kesätyöntekijää. Kun tämä muunnetaan edustamaan koko yrityskantaa, pk-yrityksiin palkataan arviolta noin 75 000 kesätyöntekijää, kun parina edellisenä vuonna määrä on ollut noin 100 000.

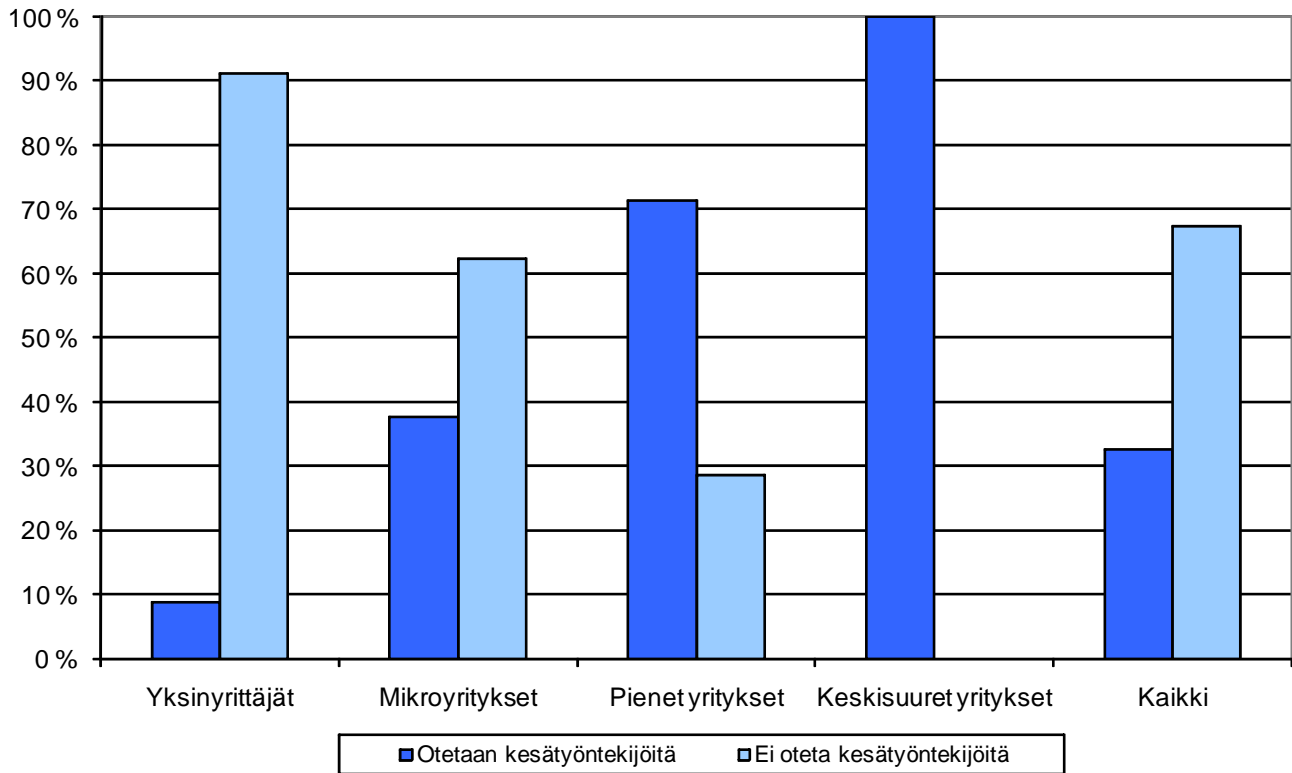
Yleisintä kesätyöntekijöiden palkkaaminen on sesonkia elävään majoitus- ja ravitsemustoimintaan – reilut kaksi kolmasosaa yrityksistä. Terveystenhoito- ja sosiaalipalveluissa kesätyöntekijöitä palkataan 44 prosenttiin yrityksistä. Teollisuuden pk-yrityksistä kolmasosaan palkataan kesätyöntekijöitä. Kaupassa, rakentamisessa sekä kuljetuksessa ja varastoinnissa kesätyöntekijöitä palkataan 35–37 prosenttiin yrityksistä. Varsinkin teollisuudessa, rakentamisessa ja kaupassa kesätyöntekijöitä palkkaavien yritysten osuus on laskenut oltuaan 45–55 prosenttia vuosi sitten. Keski-suurista yrityksistä lähes kaikissa ja pienistäkin yli 70 prosentissa on kesätyöntekijöitä. Työnantajamikroyrityksistäkin lähes 40 prosenttia palkkaa kesätyöntekijöitä. Yksinyrittäjistä 9 prosenttia tarjoaa kesätyöpaikan.

Pk-yrityksistä 44 prosentissa kesätyöntekijöiden sopimuksen pituus on keskimäärin noin kaksi kuukautta. Vajaassa viidesosassa keskimääräinen pituus on kolme kuukautta ja neljäsosassa noin kuukauden. Reilussa 5 prosentissa keskimääräinen pituus jää alle kuukauteen, mutta toisaalta noin 5 prosentissa pk-yrityksistä pituus ylittää kolme kuukautta. Kesätyöntekijöiden työsopimukset näyttäisivät olevan suunnilleen samanpituisia kuin parina edellisenäkin vuonna.

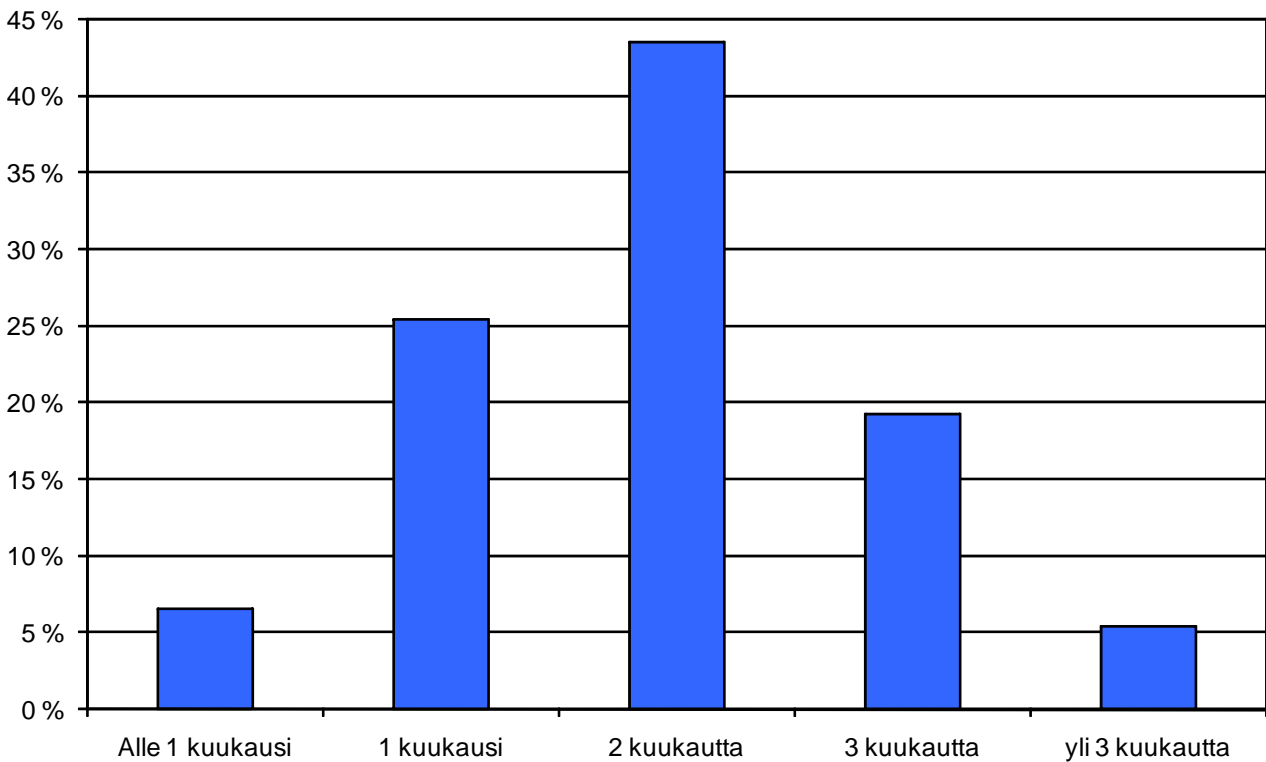
Kuva 7. Kesätyöntekijöitä palkanneiden yritysten osuus toimialoittain.

Kuva 8. Kesätyöntekijöitä palkanneiden yritysten osuus koon mukaan.

Kuva 9. Yritysten kesätyöntekijöiden sopimusten pituus keskimäärin.

Julkaisija:

Suomen Yrittäjät

Suomen Yrittäjät
PL 999
00101 Helsinki
puhelin (09) 229 221
faksi (09) 2292 2980
toimisto@yrittajat.fi
www.yrittajat.fi